

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף פז of יומא -
Some of the topics we will learn about:

The gemara will continue discussing the topic of Teshuva, especially as it relates to לחבירו, and will relate several stories to highlight these points.

The Gemara will also discuss the concept of וידוי, confession on Yom Kippur, and will explain when it is performed and what Tefillos constitute the וידוי on Yom Kippur.

A

תשובה

As it relates to לחבירו

וידוי

B

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

בין אדם לחבירו - A person's interaction with his fellow man -
The mishna and gemara both teach, that if someone wronged his friend in any way, he must ask forgiveness from this person before Yom Kippur, otherwise, Yom Kippur will not affect forgiveness for the person who did the offending.

וידוי - A key part of the Teshuva process is to admit and confess the sins that we have performed. The Chachamim instituted a נוסח for the Viduy which we recite on Yom Kippur.

B

בין אדם לחבירו

וידוי

C

מעמדות were the 24 groups of ישראלים who on a rotating basis would gather every week in the Shuls of each city to Daven for the acceptance of the Korbanos in the Bais HaMikdash. While the Kohanim performed the Avoda, and the Leviim the שיר in the Bais HaMikdash, the Yisraelim spent the week in special avodos of Torah and Tefilla, fasting, reading special portions from the Torah, and reciting special tefillos, specifically for the success of all of the Korbanos that were brought that week in the Bais HaMikdash.

C

מעמדות

1 So let's review.....

The Gemara teaches:
 כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו
 Whoever brings spiritual benefit to others, will have Heavenly protection from sin,
 כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו בגן עדן
 Whereas,
 כל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה
 Whoever causes others to sin, will be prevented from Heaven from being able to repent,
 שלא יהא הוא בגן עדן ותלמידיו בגיהנם
 =====

1

**כל המזכה את הרבים
 אין חטא בא על ידו**
כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו בגן עדן

**כל המחטיא את הרבים
 אין מספיקין בידו לעשות תשובה**
שלא יהא הוא בגן עדן ותלמידיו בגיהנם

2 The Gemara continues to explain several statements of the Mishna on ע"ב פ"ה ע"ב:
 האומר אחטא ואשוב ואחטא ואשוב
 אין מספיקין בידו לעשות תשובה
 Someone who says, I will sin now and repent later, will not be afforded the opportunity from Heaven to repent. He will have to work harder on his own to do תשובה.

2

משנה

**האומר אחטא ואשוב ואחטא ואשוב
 אין מספיקין בידו לעשות תשובה**
He will have to work harder on his own to do תשובה

"אחטא ואשוב" is repeated twice to highlight the point;

כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר
נעשית לו כהיתר

**אחטא ויוה"כ מכפר
 אין יוה"כ מכפר**

The Gemara explains that the אחטא ואשוב of לשון is repeated twice to highlight the point;
 - כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר
 Once a person commits a sin and then repeats the same sin, the איסור becomes light in the person's eyes, as if it is permitted.
 אחטא ויוה"כ מכפר אין יוה"כ מכפר
 Similarly, if one says, I will sin now and Yom Kippur will atone for my sins, Yom Kippur will not provide him with atonement.

3 - עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר
 Yom Kippur only atones for sins between man and HaShem.
 עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו
 However, Yom Kippur does not atone for sins between man and his fellow man until he has first gained forgiveness from his friend who he offended.
 ר' אלעזר בן עזריה learns this from the Pasuk;
 מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו
 Yom Kippur only forgives the sins that are before HaShem.

3

עבירות שבין אדם למקום יוה"כ מכפר
עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר עד שירצה את חברו

ר' אלעזר בן עזריה learns this from the Pasuk

מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו
Yom Kippur only forgives the sins that are before HaShem

4 The Gemara expounds on this point:
 - אמר ר' יצחק כל המקניט את חבירו אפילו בדברים צריך לפייסו
 If a person upset his friend, even verbally, he must appease him before Yom Kippur.
 אמר רב חסדא וצריך לפייסו בשלש שורות של שלשה בני אדם
 If need be, he must ask for forgiveness 3 times, each time before 3 people.

4

אמר ר' יצחק
כל המקניט את חבירו אפילו בדברים צריך לפייסו
 ↓
 אמר רב חסדא
וצריך לפייסו בשלש שורות של שלשה בני אדם

5 אמר רבי יוסי בר חנינא כל המבקש מטו מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלש פעמים -
 However, he does not need to ask more than three times, as we see from the brothers of Yosef who said;
 ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביך...
 using the word נא three times.
 ואם מת מביא עשרה בני אדם ומעמידן על קברו
 If the offended party died, he should bring ten people to his grave, and say;
 חטאתי לה' אלהי ישראל ולפלוגי שחבלתי בו
 I have sinned against Hashem and this person.
 =====

5

אמר רבי יוסי בר חנינא
כל המבקש מטו מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלש פעמים
 ↓
 As we see from the brothers of Yosef...
 אָנָּה שָׂא נָא פֶּשַׁעַ עַבְדִּי אֲבִיךָ...
ועתה שא נא לפשע עבדי אלקי אביך...
 ↓
ואם מת מביא עשרה בני אדם ומעמידן על קברו
 ...and say;
חטאתי לה' אלהי ישראל ולפלוגי שחבלתי בו

6 ר' זירא כי הוה ליה מילתא בהדי איניש
 When Rebbe Zeira was wronged by someone
 הוה חליף ותני לקמיה וממציא ליה
 כי היכי דניתי וניפוק ליה מדעתיה
 Rebbe Zeira would make himself available to that person, so that he would have an opportunity to ask him for forgiveness.

6

ר' זירא כי הוה ליה מילתא בהדי איניש
 When R' Zeira was wronged by someone...
 הוה חליף ותני לקמיה וממציא ליה
 כי היכי דניתי וניפוק ליה מדעתיה
 R' Zeira would make himself available to that person, so he would have an opportunity to ask him for forgiveness

7 Rav was wronged by a certain butcher, who did not come all year to ask for forgiveness. Erev Yom Kippur, Rav went to the butcher to give him an opportunity to ask for forgiveness. However, the butcher acted very disrespectfully towards Rav, and while he was cutting the meat a bone flew up and killed the butcher.

7 *Rav was wronged by a butcher who did not come to ask for forgiveness*

Erev Yom Kippur,
Rav went to the butcher
to give him an opportunity
to ask for forgiveness

*However, the butcher acted very disrespectfully towards Rav,
While he was cutting the meat
a bone flew up
and killed the butcher*

8 The Gemara relates another story:
רב הוה פסיק סידרא קמיה דרבי
Rav was reciting a passage in Tanach before Rabbi. When Rav Chiya entered, he began again from the beginning. This repeated itself when Bar Kapara, and then Rav Shimon the son of Rebbe entered. Then, Rav Chanina bar Chama entered, and Rav felt that he could not go back to the beginning again. Rav Chanina was offended.

8 *רב הוה פסיק סידרא קמיה דרבי...*

For 13 consecutive years, Rav went to Rav Chanina on Erev Yom Kippur to try and appease him, to no avail. Rav went beyond the Halacha that one need ask only three times. Rav Chanina was persistent in his refusal to forgive, even though Rava taught;

*When Rav Chiya entered, he began again from the beginning...
Then, Rav Chanina bar Chama entered,
and Rav felt that he could not go back.
Rav Chanina was offended.*

כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו

*For 13 consecutive years,
Rav went to Rav Chanina on Erev Yom Kippur
to try and appease him,
to no avail.*

Someone who goes beyond exacting justice and forgives others will be forgiven by Hashem, because he had a dream that Rav would become a great Torah leader, and he therefore kept shunning Rav, in order that Rav should move to Bavel, which he did, and there he became a great Torah leader of the Diaspora.

*Even though Rava taught;
כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו*

*Because he had a dream
that Rav would become a great Torah leader
and he therefore kept shunning Rav
in order that Rav should move to Bavel
which he did.*

9 The Gemara next discusses the Mitzvah of Viduy.
 ת"ר מצות וידוי ערב יוה"כ עם חשכה
 Viduy ideally should be said on Yom Kippur at dark,
 אבל אמרו חכמים יתודה קודם שיאכל וישתה שמא תטרף דעתו בסעודה
 The Chachamim were concerned that one might drink too much
 at the meal and would not be able to say Viduy properly, and so,
 we add Viduy at the end of Mincha on Erev Yom Kippur as
 well.
 Nonetheless, the Viduy was instituted at the end of every one of
 the Tefillos of Yom Kippur.
 ואף על פי שהתודה ערבית יתודה שחרית
 שחרית יתודה במוסף
 במוסף יתודה במנחה
 במנחה יתודה בנעילה

9 ת"ר
מצות וידוי
ערב יוה"כ עם חשכה
 אבל אמרו חכמים
יתודה קודם שיאכל וישתה
 ואף על פי שהתודה...
 ערבית יתודה שחרית
 שחרית יתודה במוסף
 במוסף יתודה במנחה
 במנחה יתודה בנעילה

10 והיכן אומרו
 Where is the Viduy inserted?
 יחיד אחר תפלתו ושליח צבור אומרו באמצע
 The individual adds the Viduy at the end of the Tefilla, and the
 Shaliach Tzibur inserts it in the middle of ה"ש חזרת

10 **והיכן אומרו?**

יחיד אחר תפלתו
 ושליח צבור אומרו באמצע

11 The gemara brings various opinions as to what the Viduy is
 comprised of:
 אמר רב אתה יודע רזי עולם
 ושמואל אמר מומעמקי הלב
 ולוי אמר ובתורתך כתוב לאמר
 כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם
 ר' יוחנן אמר רבון העולמים
 לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחינותינו לפניך
 ר' יהודה אמר כי עונותינו רבו מלמנות וחטאתינו עצמו מספר

11 Various opinions as to what the Viduy is comprised of:

ר' יהודה	ר' יוחנן	לוי	רב
כי עונותינו רבו מלמנות וחטאתינו עצמו מספר	רבון העולמים לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחינותינו לפניך	ובתורתך כתוב לאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם	אתה יודע רזי עולם

12 רב המנונא אמר אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי
עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי
עפר אני בחיי ק"ו במיתתי
הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה
יהי רצון מלפניך שלא אחטא
ומה שחטאתי מרוק ברחמיך אבל לא ע"י יסורין

והיינו וידויא דרבא כולה שתא
ודרב המנונא זוטא ביומא דכפורי
This לשון of Rav Hamnuna was the וידוי that Rava would recite
throughout the year and Rav Hamnuna Zuta on Yom Kippur.

אמר מר זוטרא לא אמרן אלא דלא אמר אבל אנחנו חטאנו
אבל אמר אבל אנחנו חטאנו תו לא צריך
All these extra לשונות taught by these Amoraim need not to be
recited if he already said חטאנו ואבותינו חטאנו... - which is the
עיקר וידוי.

=====

We'll review the rest of the Amud with the next Daf.

12 רב המנונא
אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי
עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי
עפר אני בחיי ק"ו במיתתי
הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה
יהי רצון מלפניך שלא אחטא
ומה שחטאתי מרוק ברחמיך אבל לא ע"י יסורין

והיינו וידויא דרבא כולה שתא
ודרב המנונא זוטא ביומא דכפורי

אמר מר זוטרא
לא אמרן אלא דלא אמר "אבל אנחנו חטאנו"
אבל אמר "אבל אנחנו חטאנו"
תו לא צריך